

UDSKRIFT
AF
HØJESTERETS ANKE- OG KÆREMÅLSUDVALGS DOMBOG

HØJESTERETS KENDELSE
afsagt mandag den 10. september 2012

Sag 33/2012

Sawo A/S har den 19. januar 2012 anmodet om tilladelse til i medfør af retsplejelovens § 399, stk. 2, jf. stk. 1, at foretage ekstraordinær anke af Østre Landsrets dom af 26. oktober 2001 i sagen:

Sawo Hydraulic A/S

og

Sawo Holding A/S

mod

Skatteministeriet

I påkendelsen har deltaget syv dommere: Børge Dahl, Lene Pagter Kristensen, Marianne Højgaard Pedersen, Vibeke Rønne, Jens Peter Christensen, Henrik Waaben og Lars Hjortnæs.

Sawo A/S ved advokat Anders Hjulmand har anmodet om tilladelse til ekstraordinær anke af Østre Landsrets dom af 26. oktober 2001, der angår tilbagebetaling af uberettiget opkrævet arbejdsmarkedsbidrag (ambi). Det er oplyst, at Sawo Hydraulic A/S og Sawo Holding A/S er binavne til selskabet Sawo A/S.

Skatteministeriet ved kammeradvokaten ved advokat Sune Fugleholm har udtalt sig imod, at ekstraordinær anke tillades.

Sagsfremstilling

Generelt om ambi

Arbejdsmarkedsbidraget (ambi) blev indført ved lov nr. 840 af 18. december 1987 med virkning fra den 1. januar 1988. Ambien udgjorde 2,5 % af virksomhedernes momsgrundlag og svarede med få undtagelser til en momsforhøjelse.

Ambien blev ophævet ved lov nr. 891 af 21. december 1991 med virkning fra den 1. januar 1992.

Forud for ophævelsen af ambiloven blev ambiens lovlighed anfægtet af bl.a. Dansk Denkavit ApS og P. Poulsen Trading ApS. Under forberedelsen af disse sager stillede Østre Landsret præjudicielle spørgsmål til EF-Domstolen. Ved dom af 31. marts 1992 i sag C-200/90, Dansk Denkavit og P. Poulsen Trading, fandt EF-Domstolen, at ambien var i strid med art. 33 i 6. momsdirektiv (direktiv 77/388/EF af 17. maj 1977).

Ved lov nr. 389 af 20. maj 1992 om behandling af krav om tilbagebetaling af arbejdsmarkedsbidrag mv. blev der fastsat regler vedrørende tilbagebetaling af ambi.

Ved Østre Landsrets domme af 25. juni 1993 blev Dansk Denkavits og P. Poulsen Tradings påstande om tilbagebetaling af de erlagte ambibeløb taget til følge, dog således at beløbene blev reduceret med den fulde besparelse, som selskaberne havde opnået ved afskaffelse af en række arbejdsgiverafgifter, der var gennemført samtidig med ambiens indførelse. I sagen vedrørende Denkavit blev Skatteministeriet frifundet, mens P. Poulsen Tradings påstand om tilbagebetaling af ambi blev taget til følge. Skatteministeriet ankede dommene til Højesteret.

Ved Højesterets kendelse af 16. december 1993 (UfR 1994 s.181) afviste Højesteret, at der var grundlag for præjudicielt at forelægge en række spørgsmål for EF-Domstolen vedrørende betingelser efter fællesskabsretten for tilbagebetaling af nationale EF-stridige afgifter. Denkavit og P. Poulsen Trading havde bl.a. ønsket at få belyst, om myndighederne havde adgang til at påberåbe sig overvæltning (spørgsmål 1), og om der ved opgørelse af tilbagebetalingskravet kunne tages hensyn til de sparede arbejdsgiverafgifter (spørgsmål 3). Højesteret udtalte bl.a.:

”Indledningsvis bemærkes, at de krav, fællesskabsretten stiller i forbindelse med sager om tilbagebetaling af nationale afgifter opkrævet i strid med fællesskabsretten, allerede er udførligt behandlet i EF-domstolens praksis. Dette gælder tillige spørgsmålet om de nationale myndigheders adgang til over for en virksomheds krav om tilbagebetaling at gøre gældende, at afgiften er overvæltet på virksomhedens aftagere, og spørgsmålet om

bevisbyrde i denne henseende. Der kan navnlig henvises til dom af 27. februar 1980 i sag 68/79 (Hans Just), dom af 9. november 1983 i sag 199/82 (San Giorgio) og dom af 25. februar 1988 i sagerne 331, 376 og 378/85 (Bianco).

De spørgsmål, indstævnte i sag 272/1993 (Bose) foreslår forelagt for EF-domstolen, svarer til de af indstævnte i sag 271/1993 (Denkavit) foreslåede spørgsmål 1, 2, 4, 5 og 7. Højesteret tager derfor udgangspunkt i de spørgsmål, der foreslås forelagt i den sidstnævnte sag.

Det foreslåede spørgsmål 1 sigter til, om den adgang til at påberåbe sig overvæltningssynspunktet, som er fastslået i sager om afgifter opkrævet i strid med EØF-traktaten, tillige består i tilfælde som det foreliggende, hvor de pågældende afgifter er opkrævet i strid med et direktiv. De indstævnte har i denne forbindelse henvist til en række domme afsagt af EF-domstolen vedrørende konsekvenser af overtrædelse af direktiver. Disse domme, der ikke angår spørgsmål om tilbagebetaling af afgifter, giver efter Højesterets opfattelse ingen støtte for en antagelse om, at de nationale myndigheder i sager om tilbagebetaling af afgifter, der er opkrævet i strid med et direktiv, skulle være afskåret fra at påberåbe sig, at overvæltning har fundet sted. Højesteret finder, at der heller ikke i øvrigt kan anføres noget holdbart argument for en sådan forskelsbehandling. I de foran nævnte domme om tilbagebetalingsspørgsmålet henviser EF-domstolen da også adskillige steder generelt til afgifter opkrævet i strid med »fællesskabsretten«, jf. dommen i sag 68/79 (Hans Just), præmis nr. 25 og 26, dommen i sag 199/82 (San Giorgio), præmis nr. 12-14, og dommen i sagerne 331, 376 og 378/85 (Bianco), præmis nr. 12 og 13. Højesteret finder herefter, at der ikke består nogen rimelig tvivl om, at de nationale myndigheder i sager om tilbagebetaling af afgifter opkrævet i strid med et direktiv kan påberåbe sig, at afgiften er overvæltet på virksomhedens aftagere, på samme måde og med samme begrænsninger som fastslået i EF-domstolens praksis for så vidt angår afgifter opkrævet i strid med selve Traktaten.

Højesteret finder, at der heller ikke består nogen rimelig tvivl om, at de nationale myndigheder kan påberåbe sig overvæltningssynspunktet, selv om myndighederne ved afgiftens indførelse måtte have været i ond tro i den forstand, at de burde have indset, at afgiften var i strid med fællesskabsretten, og selv om den pågældende virksomhed har indbetalt afgiften under et udtrykkeligt forbehold, jf. de foreslåede spørgsmål 2 og 7. Dette er en følge af, at myndighedernes adgang til at påberåbe sig, at afgifterne er blevet overvæltet, hviler på betragtninger, som gør sig gældende uafhængigt af de nævnte forhold, nemlig - hvis der tages udgangspunkt i den almindelige erstatningsret - at en forudsætning for tilbagebetaling er, at virksomheden har lidt tab, eller - hvis der tages udgangspunkt i berigelsesgrundsætningen - at tilbagebetaling ikke må indebære, at virksomheden opnår en ugrundet berigelse. Det fremgår også klart af EF-domstolens praksis, at overvæltningssynspunktet kan gøres gældende, selv om de nationale myndigheder har været i ond tro i den nævnte forstand, jf. eksempelvis dom af 27. marts 1980 i sag 61/79 (Denkavit Italiana), præmis nr. 16-26. At overvæltningssynspunktet kan påberåbes også i situationer, hvor virksomheden har betalt under et udtrykkeligt forbehold, fremgår af dommen i sag 68/79 (Hans Just), idet der i denne sag netop var taget et sådant forbehold, jf. præmis nr. 5 og 18.

Det fremgår af dommen i sag 199/82 (San Giorgio) og dommen i sagerne 331, 376 og 378/85 (Bianco), at medlemsstaterne ikke må indføre bevisregler, hvorefter det pålægges virksomheden at bevise, at de med urette opkrævede afgifter ikke er blevet over-

væltet på aftagerne. Det tilkommer de nationale domstole på grundlag af en fri bevisbedømmelse at afgøre, om overvæltning har fundet sted, jf. den førstnævnte dom, præmis nr. 14 in fine, og den sidstnævnte dom, præmis nr. 17.

Det foreslåede spørgsmål 3 angår i realiteten spørgsmålet om, hvorvidt det ved vurderingen af, om afgifter betalt af en importør må antages at være overvæltet på dennes aftagere, bør tages i betragtning, at der i sammenhæng med indførelsen af den omhandlede afgift (ambi) blev afskaffet andre afgifter, som i første række påhvilede den indenlandske produktion. Dette spørgsmål indgår som et moment i den bevisbedømmelse, som henhører under de nationale domstole.”

Højesteret stadfæstede ved domme af 15. marts 1994 (UfR 1994 s. 430 og s. 450) landsrettens domme. Præmisserne indledes i begge sager med følgende udtalelse af alle dommerne:

”Sagen angår ...

Det er ved EF-Domstolens dom af 31. marts 1992 fastslået, at en afgift med ambiens kendetegn er i strid med art. 33 i 6. momsdirektiv. Opkrævede ambibeløb skal herefter tilbagebetales, medmindre de må anses for overvæltet på senere omsætningsled. Det er i denne forbindelse uden betydning, om afgiftsbetaleren har taget forbehold om tilbagebetaling, og om myndighederne burde have indset, at afgiften var i strid med EF-reglerne.

Ambi blev indført som led i en omlægning, hvis formål var at forbedre danske virksomheders konkurrenceevne. Ved omlægningen bortfaldt en række arbejdsgiverbidrag til sociale og uddannelsesmæssige formål, ligesom der indførtes kompensation fra det offentlige for bidrag til ATP og gennemsnitlige udgifter til arbejdsskadeforsikring samt gennemførtes en forkortelse af arbejdsgiverperioden i forbindelse med arbejdstagers sygefravær. Virksomhederne opnåede herved en samlet reduktion af deres indirekte lønomkostninger på ca. 10.300 kr. pr. fuldtidsansat eller ca. 5 % af de samlede lønomkostninger. Det var tilstræbt, at besparelsen gennemsnitligt skulle modsvare ambien, således at denne som helhed ikke ville medføre prisstigning. Dette mål blev efter det oplyste i vidt omfang opnået, idet virksomhederne i overensstemmelse med de tilkendegivelser, der fremkom i forbindelse med gennemførelsen af omlægningen, i almindelighed undlod at forhøje deres priser som følge af ambiens indførelse i det omfang, ambien modsvarede af besparelser opnået ved afskaffelsen af arbejdsgiverbidrag m.v. Det var herved af væsentlig betydning, at ambi i modsætning til moms kunne betragtes som en omkostning på linie med de afskaffede arbejdsgiverbidrag m.v., idet ambi i modsætning til moms ikke fremgik af virksomhedernes fakturaer.

Det må efter de foreliggende økonomiske redegørelser lægges til grund, at en afgift som ambien, der ligesom moms er af generel karakter, og som beregnes på samme grundlag som moms, på et marked med fri prisdannelse ud fra en isoleret betragtning i almindelighed vil blive overvæltet fuldt ud på senere omsætningsled - i sidste instans forbrugere - på samme måde som moms. Dette gælder uanset den nævnte forskel med hensyn til fakturering.”

I sagen mod P. Poulsen Trading udtalte Højesterets flertal herefter:

”Efter det foran anførte om den sammenhæng, i hvilken ambien blev indført, finder vi, at en stillingtagen til, hvorvidt den enkelte virksomhed må antages at have overvæltet de opkrævede ambibeløb på sine aftagere, ikke kan ske med udgangspunkt alene i en isoleret betragtning af ambiens virkninger, idet det tillige må indgå i vurderingen, på hvilken måde omlægningen som helhed påvirkede virksomhedens konkurrencesituation. For så vidt angår importvirksomheder må der herved lægges særlig vægt dels på, i hvilket omfang virksomhedens produkter konkurrerede med produkter fremstillet i Danmark, dels på lønomkostningernes andel af værdien af produkter af den pågældende art.

De produkter, P. Poulsen Trading ApS importerede til og forhandlede i Danmark, var højttalere. Det må efter det oplyste lægges til grund, at det danske marked for højttalere af den pågældende art i væsentligt omfang dækkes af produkter fremstillet i Danmark. Det må samtidig lægges til grund, at lønomkostninger indgår som en væsentlig andel af værdien af disse produkter, og at omlægningen derfor ikke indebar nogen meromkostning for danske producenter eller i hvert fald kun en meromkostning, som var væsentligt mindre end meromkostningen for P. Poulsen Trading ApS. Dette bestyrkes også af de for Højesteret fremkomne oplysninger. Det må på denne baggrund lægges til grund, at omlægningen indebar en ikke uvæsentlig forringelse af selskabets konkurrencesituation. Da de foreliggende øvrige oplysninger, herunder om selskabets priser og regnskaber, ikke kan føre til et andet resultat, er der herefter ikke tilstrækkeligt grundlag for at anse de hos selskabet opkrævede ambibeløb for overvæltet på dets aftagere.

Efter det anførte om den sammenhæng, i hvilken ambi blev indført, findes indstævnte imidlertid alene at have krav på tilbagebetaling af de opkrævede ambibeløb med fradrag af den fulde besparelse, som opnåedes ved afskaffelsen af de hidtidige arbejdsgiverbidrag og de øvrige ændringer, der indgik i omlægningen.”

Østre Landsret traf den 12. oktober 2009 i nogle få uafsluttede sager om tilbagebetaling af ambi afgørelse om præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen af spørgsmål angående bl.a. forståelsen af ”overvæltning” og ”ugrundet berigelse” som fællesskabsretlige begreber.

I EU-Domstolens dom af 6. september 2011 i sag 398/09, Lady & Kid, Direct Nyt ApS, A/S Harald Nyborg Isenkram- og Sportsforretning og KID-Holding A/S, hedder det i præmis 22-25:

- ”22 Ligeledes kan en medlemsstat ikke modsætte sig et krav om tilbagebetaling af en uretmæssig afgift med den begrundelse, at afgiften er blevet økonomisk udlignet gennem ophævelsen af en lovlige afgift af tilsvarende størrelse.
- 23 Tilbagebetaling af en ulovlig afgift til en erhvervsdrivende, som har overvæltet det hertil svarende beløb på sine kunder, kan under de ovenfor anførte omstændigheder ganske vist føre til en ugrundet berigelse af denne erhvervsdrivende, men dette er ikke tilfældet, når der er tale om en ophævelse af andre afgifter,

som angiveligt står i forbindelse med indførelsen af en afgift, som er i strid med EU-retten.

- 24 En sådan ophævelse er et resultat af de valg, der træffes af medlemsstaten på skatte- og afgiftsområdet, og som er udtryk for dennes almindelige politik på det økonomiske og sociale område. Sådanne valg kan have de mest forskelligartede konsekvenser, som – uafhængigt af de vanskeligheder, som kan være forbundet med at fastslå, om og i hvilket omfang en afgift faktisk blot er trådt i stedet for en anden – er til hinder for, at tilbagebetaling af en uretmæssig afgift i en sådan sammenhæng kan anses for at indebære en ugrundet berigelse.
- 25 Domstolens dom af 26. juni 1979, McCarren... og af 13. december 1983, Apple and Pear development Council..., afkræfter ikke denne konklusion. Selv om Domstolen i præmis 25 i McCarren-dommen og i præmis 41 i dommen i sagen Apple and Pear Development Council ikke udelukkede, at den nationale domstol på grundlag af national lovgivning kunne nægte tilbagebetaling af en uretmæssig afgift af andre grunde, end at afgiften var blevet overvæltet, udgør direkte overvæltning på køberen af den med urette erlagte afgift, som det fremgår af denne doms præmis 20, den eneste undtagelse fra retten til tilbagebetaling opkrævet i strid med EU-retten.”

EU-Domstolen besvarede herefter de præjudicielle spørgsmål således:

”De EU-retlige regler om tilbagesøgning af beløb erlagt i urigtig formening om skyld skal fortolkes således, at tilbagesøgning af beløb erlagt i urigtig formening om skyld udelukkende kan give anledning til en ugrundet berigelse i tilfælde, hvor de beløb, som en afgiftspligtig person med urette har erlagt i form af en afgift, som er opkrævet i en medlemsstat i strid med EU-retten, er blevet direkte overvæltet på køberen. Det følger heraf, at EU-retten er til hinder for, at en medlemsstat nægter at tilbagebetale en uretmæssig afgift med den begrundelse, at de af den afgiftspligtige med urette erlagte beløb er blevet udlignet gennem en besparelse som følge af den samtidige ophævelse af andre afgifter, eftersom en sådan udligning, fra et EU-retligt synspunkt, ikke kan betragtes som en ugrundet berigelse i relation til denne afgift.”

I sit forslag til afgørelse i ovennævnte sag havde Generaladvokaten behandlet EU-Domstolens praksis vedrørende tilbagebetaling af en uretmæssig afgift og konkluderet i præmis 42, at:

”Det følger heraf, at overvæltning af afgiften ikke nødvendigvis er den eneste undtagelse fra princippet om tilbagebetaling af beløb, som er betalt i urigtig formening om skyld.”

Generaladvokaten anførte følgende i sin konklusion i præmis 76:

”På ovenstående baggrund mener jeg, at det andet præjudicielle spørgsmål bør besvares med, at EU-retten ikke er til hinder for, at en stat kan afslå at tilbagebetale den uretmæs-

sigt opkrævede afgift, når den kan dokumentere, at de ulovligt opkrævede beløb kan anses for at være blevet udlignet ved en samtidig og tilsvarende reduktion af andre afgifter, som faktisk er kommet de samme afgiftspligtige personer til gode, for så vidt som der er en umiddelbar årsagssammenhæng mellem indførelsen af den ene afgift og ophævelsen af de andre.”

I skatteministerens svar på Folketingets Skatteudvalgs spørgsmål nr. 490 SAU af 29. marts 2012 hedder det:

”Skatteministeriet udsendte den 23. november 2011 en meddelelse om betydningen af EUDomstolens afgørelse af 6. september 2011 i Østre Landsretssagen Lady & Kid A/S m.fl., hvor Domstolen tilsidesatte den danske praksis, der blev lagt til grund i de tidligere tilbagebetalingsager om ambi. Af Skatteministeriets meddelelse fremgår, at dommen ikke får betydning for de sager om tilbagebetaling af ambi, som er blevet afgjort tidligere. Der blev i sin tid afgjort ca. 27.000 sager administrativt, hvor der er indtrådt forældelse, og der er ca. 600 retssager, der er afgjort ved retskraftige domme.

Efter afsigelsen af EU-dommen har SKAT, Sagscenter Erhverv, indtil nu modtaget ca. 1.700 krav om tilbagebetaling af ambi indbetalt i årene 1988 -1991.

Forslag til afgørelse er sendt til høring i ca. 600 sager, og der er truffet afgørelser om afslag, da krav anses for forældede, i ca. 100 sager.

Skatteministeriet er blevet stævnet i en sag, og der er anmodet Højesteret om tilladelse til ekstraordinær anke af en landsretsdom fra 2001.

I de verserende Østre Landsretssager, Lady & Kid A/S m.fl., er der endnu ikke truffet afgørelse.”

Behandlingen af Sawos krav

Sawo fremsatte med henvisning til lov om behandling af krav om tilbagebetaling af arbejdsmarkedsbidrag mv. den 16. maj 1997 krav om tilbagebetaling af ambi på i alt 3.092.589 kr. Told- og Skattestyrelsen afviste tilbagebetalingskravet ved brev af 13. februar 1998. Styrelsen henviste bl.a. til, at det fremgik af retspraksis, at tilbagebetalingskrav skulle fradrages besparelsen ved afskaffelsen af arbejdsgiverafgifter m.m., og at Sawo-koncernens samlede besparelse udgjorde 11.817.783 kr.

Den 4. maj 1998 anlagde Sawo sag mod Skatteministeriet med påstand om tilbagebetaling af ambi med i alt 3.092.589 kr. Ved Københavns Byret dom af 16. november 2000 blev Skatteministeriet frifundet under henvisning til, at de sagsøgende selskaber hver for sig havde opnået en besparelse på arbejdsgiverafgifter, der oversteg den indbetalte ambi, når alle selska-

bernes aktiviteter blev set under et, og at tilbagebetaling dermed ville medføre en ugrundet berigelse for Sawo.

Sawo ankede dommen til Østre Landsret, der ved dom af 26. oktober 2001 stadfæstede byrettens dom.

Anbringender

Sawo har anført, at betingelserne i retsplejelovens § 399 for at meddele tilladelse til ekstraordinær anke af landsrettens dom fra 2001 er opfyldt.

Sagen har uden Sawos fejl været urigtigt oplyst. Skattevæsenet og domstolene har afgjort selskabets sag om tilbagebetaling af ambi på grundlag af en dansk praksis, som er i strid med den gældende EU-ret, idet den danske praksis nu er underkendt af EU-Domstolen. Det må derfor anses for overvejende sandsynligt, at sagen i tilfælde af en ekstraordinær anke vil få et væsentligt forskelligt resultat.

Krav om tilbagebetaling er i den foreliggende sag underlagt den ultimative forældelsesfrist på 10 år i forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 3. Kravet er således principielt forældet, men efter forældelseslovens § 19, stk. 3, afbrydes forældelsen ved foretagelse af retslige skridt. Det fremgår af bemærkningerne til § 19, stk. 3, at hvis en dom ankes, er det datoen for dommen i ankeinstansen, der er afgørende for forældelsesfristens beregning. Det samme gælder, hvor fordringshaveren får medhold efter fornyet behandling på grundlag af oprejsningsbevilling, anketilladelse eller tredjeinstansbevilling. Tilladelse til ekstraordinær anke er derfor den eneste vej for ansøgeren til at genoprette et indgribende tab. Dette understøttes endvidere af, at SKAT ikke af egen drift har tilbagebetalt den ulovligt opkrævede ambi samt af, at lovgiver ikke har vedtaget en ny særskilt lovgivning vedrørende særlig adgang til at opnå tilbagebetaling.

Den sidste betingelse i § 399, stk. 1, nr. 3, om, at omstændighederne i øvrigt i høj grad taler for genoptagelse, må endvidere anses for opfyldt henset til størrelsen af kravet på tilbagebetaling samt betydningen af sagen ikke blot for ansøgeren, men for et stort antal virksomheder og for den fremadrettede praksis på området. Hertil kommer, at sagen under henvisning til dens rækkevidde og samfundsmæssige betydning er af principiel karakter.

Skatteministeriet har anført, at ingen af betingelserne for ekstraordinær anke, jf. retsplejelovens § 399, er opfyldt.

Den foreliggende sag har ubestridt ikke været urigtigt oplyst for så vidt angår sagens faktiske forhold. At det nu kan konstateres, at sagen er afgjort på grundlag af en forkert retsopfattelse, kan ikke ud fra analoge overvejelser begrunde tilladelse til ekstraordinær anke. En sådan analogislutning ville savne støtte i bestemmelsens ordlyd, forarbejder og retspraksis. Dertil kommer, at EU-Domstolens dynamiske fortolkningsstil undertiden fører til ændringer eller udviklinger i retspraksis, som ikke med rimelighed har kunnet forudsiges. Dommen i Lady & Kid-sagen er et eksempel herpå, idet Domstolen med dommen ændrede den retsopfattelse, som Domstolen selv havde givet udtryk for i tidligere domme. Det ville stride mod de hensyn, der begrundes, at adgangen til ekstraordinær genoptagelse og anke administreres restriktivt, såfremt der kunne gives tilladelse til ekstraordinær genoptagelse og anke, efterhånden som EU-Domstolens praksis udvikler sig. Parterne i en retssag, der er afgjort ved endelig dom, må kunne forlade sig på, at retsstillingen er endeligt fastlagt, således at en ændring eller udvikling i Domstolens praksis mange år senere ikke kan genoplive tvister, der for længst er endeligt afgjort.

Tilbagebetalingskravet er derudover forældet. Et af de væsentlige hensyn bag forældelsesreglerne er at undgå procesførelse om forhold, som ligger langt tilbage i tiden. Ekstraordinær genoptagelse og anke i 2012 af en dom fra 2001 vedrørende virksomhedens prisfastsættelse i perioden 1988-92 vil være i klar modstrid med dette hensyn. Udgangspunktet i forarbejderne til forældelsesloven om, at tilladelse til ekstraordinær genoptagelse og anke ikke medfører, at det oprindelige sagsanlæg bevarer sin fristafbrydende virkning, bør derfor fastholdes her.

Dertil kommer, at parterne gennem mere end 10 år har indrettet sig på, at dommen er endelig, og der er ingen særlige hensyn, der kan begrunde, at ansøgeren skal kunne "genoplive" sit krav. Langt de fleste virksomheder indrettede sig i sin tid på den retstilstand, som Højesteret fastlagde i 1994. Alle disse virksomheder er også nu afskåret fra at rejse krav, idet genoptagelse efter almindelige forvaltningsretlige regler eller skatteforvaltningslovens særlige regler er afskåret på grund af forældelsen af kravene.

EU-retten nødvendiggør ingen ændring af dansk rets almindelige regler, hvorefter efterfølgende retspraksis fra en højere instans hverken kan begrunde en fravigelse af den afgjorte doms retskraft eller begrunde genoptagelse efter retsplejelovens § 399.

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 399

Retsplejelovens § 399, stk. 1 og 2, om Højesterets adgang til at tillade ekstraordinær anke/genoptagelse er sålydende:

”§ 399. Højesteret kan undtagelsesvis tillade, at en af retten afgjort sag genoptages, når:

- 1) det må anses for overvejende sandsynligt, at sagen uden ansøgerens fejl har været urigtigt oplyst, og at sagen efter en genoptagelse vil få et væsentligt forskelligt resultat,
- 2) det må anses for givet, at ansøgeren kun ad denne vej vil kunne undgå eller oprette et for ham indgribende tab, og
- 3) omstændighederne i øvrigt i høj grad taler for genoptagelse.

Stk. 2. Højesteret kan under de i stk. 1 nævnte betingelser tillade, at en dom, der er afsagt af landsret eller byret, ankes efter udløbet af den i § 372, stk. 2, 4. pkt., nævnte frist på ét år.”

§ 399 er en videreførelse af den oprindelige § 423 i retsplejeloven fra 1916. Ifølge bemærkningerne hertil (Bemærkninger til det af Proceskommissionen af 1892 udarbejdede Udkast til Lov om den borgerlige Retspleje, spalte 216 f.)

”... kan [der] tænkes Tilfælde, hvor det hidtil anerkendte Princip om Højesteretsdommes Uforanderlighed kunde medføre Resultater, der ubetinget maatte karakteriseres som stødende og uretfærdige, således f.eks. Efter Omstændighederne, hvor senere tilfældig fundne Dokumenter vise, at den Part, der uden at have gjort sig skyldig i nogen Fejl eller Forsømmelse under Proceduren, har tabt Sagen, i Virkeligheden har ubetinget Ret.

Som de i [lovforslagets] § 271 brugte Udtryk vise, er denne Genoptagelse for Højesteret tænkt som noget aldeles ekstraordinært, noget, som Højesteret ikke uden tvingende Grunde bør tillade, og noget, som der derfor maaske i en lang Aarrække slet ikke eller kun en ganske enkelt Gang kan blive Brug for.

... den her aabnede Adgang skal være en Slags yderste Nødhjælp for Retfærdigheden i eksceptionelle Tilfælde, der ikke paa Forhaand kunne overses, ...”

Ved dom af 16. marts 2006 i sag C-234/04, Rosmarie Kapferer mod Schlank & Schick GmbH, fastslog EU-Domstolen, at de nationale retter ikke er forpligtet til at foretage en for-

nyet prøvelse af en retskraftig retsafgørelse, selv om retsafgørelsen viser sig at være i strid med fællesskabsretten. Det hedder i dommen bl.a.:

- ”20 Der henvises i denne forbindelse til den betydning, som princippet om retskraft har i fællesskabsretsordenen og i de nationale retsordener. Såvel hensynet til at sikre en stabil retstilstand og stabile retlige relationer som retsplejehensyn gør det påkrævet, at retsafgørelser, der er blevet endelige, efter at de hjemlede ap-pelmuligheder er udnyttet, eller efter at appelfristerne er udløbet, ikke længere kan anfægtes (dom af 30.9.2003, sag C-224/01, Köbler, Sml. I, s. 10239, præmis 38).
- 21 Følgelig er en national ret ikke efter fællesskabsretten forpligtet til at undlade at anvende nationale processuelle regler, hvorved en afgørelse tillægges retskraft, uanset at dette ville gøre det muligt at afhjælpe en tilsidesættelse af fællesskabsretten ved den omhandlede afgørelse (jf. i denne retning dom af 1.6.1999, sag C-126/97, Eco Swiss, Sml. I, s. 3055, præmis 46 og 47).
- 22 Ved fastsættelsen af de processuelle regler for behandlingen af retssager, der tjener til at beskytte de rettigheder, som fællesskabsrettens direkte virkning medfører for borgerne, skal medlemsstaterne sørge for, at disse regler ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende krav på grundlag af national ret (ækvivalensprincippet), og at de ikke er udformet således, at de i praksis umuliggør udøvelsen af rettigheder, som hjemles i Fællesskabets retsorden (effektivitetsprincippet) ...”

Tilsvarende er udtalt af EU-Domstolen i præmis 59 og 60 i dom af 22. december 2010 i sag C-507/08 Europa-Kommissionen mod Den Slovakiske Republik.

Forældelse

Et krav om tilbagebetaling af ambi som det, sagen angår, var omfattet af den 5-årige forældelsesfrist efter lov om forældelse af visse fordringer af 1908, jf. lovens § 1, stk. 1, nr. 6.

Efter § 2 i 1908-loven regnedes forældelsesfristen fra den tid, da fordringen af fordringshave- ren kunne kræves betalt. Det følger imidlertid af cirkulære nr. 104/1992, at den 5-årige for- ældelsesfrist i 1908-loven for krav omfattet af lov nr. 380 af 20. maj 1992 om behandling af krav om tilbagebetaling af arbejdsmarkedsbidrag først begyndte at løbe fra lovens ikrafttræ- delse. Loven trådte i kraft den 22. maj 1992.

1908-lovens § 3 omhandlede suspension af forældelsesfristen på baggrund af fordringshave- rens utilregnelige uvidenhed. Bestemmelsen var sålydende:

”§ 3. Når den fordringshaver, for hvem noget af de i § 1 ommeldte krav er stiftet, på grund af utilregnelig uvidenhed om sit krav eller om skyldnerens opholdssted, har været ude af stand til at gøre sin ret gældende, regnes den i § 1 omhandlede kortere forældelsesfrist først fra den tid, da fordringshaveren var eller ved sædvanlig agtpågivenhed ville have været i stand til at kræve sit krav betalt.”

Lov nr. 522 af 6. juni 2007 om forældelse af fordringer indeholder i § 3, stk. 3, bestemmelser om absolutte forældelsesfrister. Herefter indtræder forældelse af krav på f.eks. tilbagebetaling senest 10 år efter, at fordringshaveren kunne kræve fordringen opfyldt.

Forældelseslovens § 16, stk. 1 og 2, er sålydende:

”§ 16. Forældelsen afbrydes, når fordringshaveren foretager retslige skridt mod skyldneren med henblik på at erhverve dom, betalingspåkrav påtegnet af fogedretten, voldgiftskendelse eller anden bindende afgørelse, der fastslår fordringens eksistens og størrelse, og forfølger disse skridt inden for rimelig tid.

Stk.2. Gøres fordringen gældende ved domstol, sker afbrydelsen

- 1) ved indlevering af stævning eller betalingspåkrav til retten,
- 2) når påstand om fordringen nedlægges under retssagen, herunder som modkrav,
- 3) når fordringen under retssagen bliver gjort gældende til modregning, dog kun i det omfang fordringen dækkes af hovedfordringen, eller
- 4) ved skyldnerens indlevering af stævning til retten med påstand om, at fordringen ikke består.”

I forældelseslovens § 19, stk. 1-3, hedder det:

”§ 19. Når forældelsen afbrydes, løber fra det i stk. 2-6 fastsatte tidspunkt en ny forældelsesfrist, hvis længde bestemmes efter reglerne i denne lov.

Stk.2. Sker afbrydelsen ved skyldnerens erkendelse af forpligtelsen, regnes den nye forældelsesfrist fra dagen for erkendelsen.

Stk.3. Sker afbrydelsen ved foretagelse af retslige skridt som nævnt i § 16, regnes den nye frist fra den dag, da retsforlig indgås, dom afsiges, betalingspåkrav påtegnes af fogedretten, eller anden afgørelse træffes. ”

Overgangsreglen i § 30, stk. 1, er sålydende:

”§ 30. Loven finder anvendelse også på tidligere stiftede fordringer, som ikke inden ikrafttrædelsesdagen er forældet efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 2 og 4. Forældelse indtræder dog tidligst den 1. januar 2011, medmindre fordringen inden dette tidspunkt ville være forældet såvel efter denne lovs bestemmelser som efter de hidtil gældende bestemmelser. I det sidstnævnte tilfælde anvendes det seneste tidspunkt for forældelsens indtræden.”

Loven bygger på Justitsministeriets Forældelsesudvalgs betænkning nr. 1460 fra 2005 om revision af forældelseslovgivningen. I kapitel 6, afsnit 2.6.3. side 143 ff., om udvalgets overvejelser vedrørende betydningen af retsvildfarelse i relation til suspensionsreglen, hedder det bl.a.:

”Krav mod det offentlige som følge af, at en regel eller administrativ praksis tilsidesættes som ugyldig

Det er navnlig i denne tilfældegruppe, at der er sat spørgsmålstejn ved rimeligheden af Højesterets afvisning af at anerkende retsvildfarelse som suspensionsgrund. Hovedsynspunkterne kan formentlig siges at være, at det offentlige selv bør bære risikoen for fejl af denne karakter, og at det ikke er rimeligt at forlange, at borgerne skal være kloge end myndighederne med hensyn til lovligheden af de regler og den praksis, der gælder for eksempelvis opkrævning af afgifter og udbetaling af pensioner.

Der kan imidlertid også anføres en række forhold, som taler imod at anerkende en suspensionsadgang i disse tilfælde.

Det vil i almindelighed være meget vanskeligt at afgrænse den undskyldelige retsvildfarelse fra den ikke-undskyldelige, og konsekvensen af at anerkende retsvildfarelse som suspensionsgrund ville derfor i praksis blive, at de heromhandlede krav - typisk tilbagesøgnings- eller efterbetalingskrav mod det offentlige - alene blev begrænset af den 10-årige absolutte forældelsesfrist. Dette ville - som bl.a. ambi- og promillegebyrsagerne illustrerer - efter omstændighederne kunne medføre særdeles omfattende og uoverskuelige krav mod det offentlige. Det gælder, selv om den absolutte frist forkortes til 10 år i forhold til den gældende 20 års frist.

De hensyn, der begrundet forældelsesreglerne, gør sig også gældende, når det offentlige er skyldner. Kravene må i givet fald normalt dækkes af skatteyderne i almindelighed, og det indrettelsehensyn, der ligger bag forældelsesreglerne, kan derfor også påberåbes af det offentlige. Samtidig forekommer hensynet til den enkelte fordringshaver gennemgående at være svagere, når fejlen rammer mange ligeligt. Forældelsesreglerne skal endvidere tilskynde til, at spørgsmål om mulige krav afklares inden for rimelig tid. En anerkendelse af retsvildfarelse som suspensionsgrund ville svække varetagelsen af dette hensyn.

Det er på denne baggrund udvalgets opfattelse, at en *generel* adgang til suspension i denne tilfældegruppe ikke kan anbefales.”

Om forældelse i forhold til retsplejelovens § 399 anføres det i kapitel 8, afsnit 6.2.3. side 339 f. i afsnittet vedrørende afbrydelse ved kreditors foretagelse af retslige skridt:

”Et sagsanlæg må antages at bevare sin fristafbrydende virkning i tilfælde, hvor fordringshaveren meddeles oprejsningsbevilling, anketilladelse eller tredjeinstansbevilling efter retsplejelovens § 368, stk. 1-2, § 371 og § 372, stk. 1-2. I disse tilfælde, hvor lovgivningen giver adgang til oprejsning mv. inden for bestemte tidsmæssige grænser, og

hvor denne »udvidede« ankeadgang således er en del af appelsystemet, synes det naturligt og rimeligt, at en anketilladelse medfører, at det oprindelige sagsanlæg bevarer sin afbrydelsesvirkning. Efter de nævnte bestemmelser gælder der bestemte frister for, hvor sent en ansøgning om anketilladelse mv. kan indgives til retten/Procesbevillingsnævnet, og det er derfor begrænset, hvor længe afbrydelsesvirkningen kan udstrækkes.

Spørgsmålet er efter udvalgets opfattelse mere tvivlsomt i de tilfælde, hvor der meddeles fordringshaveren tilladelse til *ekstraordinær anke eller genoptagelse* efter retsplejelovens § 399. På den ene side kan det anføres, at der er opstillet meget strenge betingelser for at meddele tilladelse til ekstraordinær anke/genoptagelse. En af betingelserne er, at ansøgeren kun på denne måde kan undgå eller oprette et for ham indgribende tab. Der kan på denne baggrund argumenteres for, at det ikke er rimeligt, hvis forældelsesreglerne i disse tilfælde afskærer kreditors krav. På den anden side gælder der ingen tidsmæssige grænser for, hvornår en ansøgning skal indgives, og Højesteret kan således i princippet meddele tilladelse til ekstraordinær anke/genoptagelse efter mange års forløb. Det kan derfor anføres, at det bør bero på en konkret vurdering, hvorvidt fordringshaveren må anses for at have forfulgt sit krav inden for rimelig tid. Udvalget finder ikke anledning til at foreslå en lovregel om dette meget specielle spørgsmål. Efter udvalgets opfattelse må udgangspunktet være, at en tilladelse til ekstraordinær anke/genoptagelse ikke tillægges selvstændig betydning for forældesspørgsmålet, dvs. at genoptagelse som udgangspunkt ikke medfører, at det oprindelige sagsanlæg bevarer sin fristafbrydende virkning.”

I forslag nr. 165 af 28. februar 2007 til lov om forældelse af fordringer hedder det (FT 2006-07, tillæg A, side 5589):

”Udvalget finder, at retsvildfarelse ligesom efter gældende retspraksis ikke generelt bør kunne påberåbes som suspensionsgrund, men i visse særlige tilfælde bør anerkendes som suspensionsgrund. Udvalget har ikke anset det for muligt at formulere en regel, som på tilfredsstillende måde afgrænser disse undtagelsestilfælde, og udvalget finder derfor, at spørgsmålet om, i hvilke tilfælde retsvildfarelse undtagelsesvis kan anerkendes som suspensionsgrund, fortsat bør være overladt til domstolenes afgørelse.

Der henvises til betænkningens kapitel VI, afsnit 2.6, hvor bl.a. den gældende retspraksis vedrørende betydningen af retsvildfarelse er beskrevet.

...

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.”

Videre hedder det (side 5599):

”Et sagsanlæg bør efter udvalgets opfattelse bevare sin fristafbrydende virkning i tilfælde, hvor fordringshaveren meddeles *oprejsningsbevilling, anketilladelse* eller *tredjinstansbevilling* efter retsplejelovens § 368, stk. 1 og 2, § 371 og § 372, stk. 1 og 2. I disse tilfælde, hvor der gives adgang til fortsat behandling af sagen, er denne »udvidede« ankeadgang en del af appelsystemet, og efter udvalgets opfattelse vil det derfor være mest nærliggende, at en anketilladelse medfører, at det oprindelige sagsanlæg bevarer sin af-

brydelsesvirkning. Efter de nævnte bestemmelser gælder der bestemte frister for, hvor sent en ansøgning om anketilladelse mv. kan indgives til retten eller Procesbevillingsnævnet, og det er derfor begrænset, hvor længe afbrydelsesvirkningen kan udstrækkes.

Spørgsmålet er efter udvalgets opfattelse mere tvivlsomt i de specielle tilfælde, hvor der meddeles fordringshaveren tilladelse til *ekstraordinær anke eller genoptagelse* efter retsplejelovens § 399. Efter udvalgets opfattelse bør udgangspunktet være, at en tilladelse til ekstraordinær anke eller genoptagelse ikke medfører, at det oprindelige sagsanlæg bevarer sin fristafbrydende virkning.

Udvalget foreslår, at der indføres nærmere bestemmelser om de enkelte retsskridt, der afbryder forældelsen.”

I bemærkningerne til § 16, stk. 1, er anført (side 5629):

”Et sagsanlæg må antages at bevare sin fristafbrydende virkning i tilfælde, hvor fordringshaveren meddeles *oprejsningsbevilling, anketilladelse* eller *tredjeinstansbevilling* efter retsplejelovens § 368, stk. 1 og 2, § 371 og § 372, stk. 1 og 2. En tilladelse til *ekstraordinær anke/genoptagelse* efter retsplejelovens § 399 medfører derimod som udgangspunkt ikke, at det oprindelige sagsanlæg bevarer sin fristafbrydende virkning.”

I bemærkningerne til § 19, stk. 3, hedder det (side 5634):

”I tilfælde, hvor afbrydelsen er sket ved foretagelse af *retslige skridt som nævnt i § 16*, og hvor dette munder ud i forlig eller dom mv., skal den nye frist regnes fra den dag, da retsforliget indgås, dommen afsiges, betalingspåkrav påtegnes af fogedretten, eller anden afgørelse træffes, jf. *stk. 3*. Dette vil gælde uanset den betalingsfrist på 14 dage, som normalt fastsættes i dommen. Er der undtagelsesvis fastsat et senere forfaldstidspunkt, skal fristen regnes fra dette.

Hvis dommen ankes, og fordringshaveren får medhold i ankeinstansen, vil det være datoen for dommen i ankeinstansen, der er afgørende. Det samme gælder, hvor fordringshaveren får medhold efter fornyet behandling på grundlag af *oprejsningsbevilling, anketilladelse* eller *tredjeinstansbevilling* efter retsplejelovens § 368, stk. 1 og 2, § 371 samt § 372, stk. 1 og 2.”

Ved dom af 2. december 1997 i C-188/95, Fantask A/S m.fl. mod Industriministeriet (Erhvervsministeriet), tilsidesatte EF-Domstolen ikke de danske forældelsesregler i relation til sager om tilbagesøgning af urigtigt erlagte beløb. Der fremgår følgende af præmis 47-49 og 52:

”47 Som Domstolen har henvist til i præmis 39 i den foreliggende dom, tilkommer det efter fast retspraksis hver medlemsstat i sin interne retsorden at fastsætte processuelle regler for sager om tilbagesøgning af urigtigt erlagte beløb, når der

ikke er udstedt fællesskabsbestemmelser på området, dog således at disse bestemmelser ikke må være mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende søgsmål på grundlag af national ret, og at de i praksis ikke må gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der tillægges i henhold til Fællesskabets retsorden.

- 48 Hermed har Domstolen anerkendt, at det er foreneligt med fællesskabsretten at fastsætte rimelige, præklusive søgsmålsfrister af retssikkerhedshensyn såvel i den afgiftspligtiges som den berørte myndigheds interesse. Sådanne frister kan ikke antages i praksis at gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der tillægges i henhold til Fællesskabets retsorden, selv om sådanne frister, når de er udløbet, medfører, at sagen helt eller delvis afvises (jf. bl.a. domme af 16.12.1976, sag 33/76, Rewe, Sml. s. 1989, præmis 5, og sag 45/76, Comet, Sml. s. 2043, præmis 17 og 18, samt dom af 10.7.1997, sag C-261/95, Palmisani, ..., præmis 28).
- 49 I denne henseende må forældelsesfristen på fem år i dansk ret betegnes som rimelig (dom af 17.7.1997, sag C-90/94, Haahr Petroleum, ..., præmis 49). Det fremgår desuden, at fristen finder anvendelse uden forskel på søgsmål, der støttes på fællesskabsretten, og søgsmål, der støttes på intern ret.
- ...
- 52 Det syvende spørgsmål må herefter besvares med, at fællesskabsretten på sit nuværende udviklingstrin ikke forbyder en medlemsstat, som ikke har gennemført direktivet korrekt, at afskære tilbagebetalingskrav vedrørende gebyrer, der er opkrævet i strid med direktivet, under henvisning til en national forældelsesfrist, der regnes fra det tidspunkt, hvor de pågældende gebyrer kunne kræves betalt, når en sådan frist ikke er mindre gunstig for søgsmål, der støttes på fællesskabsretten, end for søgsmål, der støttes på intern ret, og den ikke i praksis gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der tillægges i henhold til Fællesskabets retsorden.”

Tilsvarende er udtalt af EU-Domstolen i præmis 19 i dom af 19. maj 2011 i C-452/09, Tonina Enza Iaia m.fl. mod Ministero dell’ Istruzione m.fl.

Højesterets begrundelse og resultat

EU-Domstolen underkendte ved dom af 6. september 2011 i sag C-398/09, Lady & Kid, Direct Nyt ApS, A/S Harald Nyborg Isenkram- og Sportsforretning og KID-Holding A/S, den praksis, som har været fulgt i forbindelse med tilbagebetaling af ambi, og hvorefter der ved opgørelse af tilbagebetalingskrav skete fuldt fradrag for den økonomiske fordel, som afskaffelsen af de tidligere arbejdsgiverafgifter havde medført.

Denne sag angår, om EU-Domstolens dom giver grundlag for nu at meddele Sawo A/S ekstraordinær anketilladelse, jf. retsplejelovens § 399, således at selskabets krav på tilbagebeta-

ling af ambi, der blev afslået ved Østre Landsrets dom af 26. oktober 2001, kan vurderes på ny under hensyntagen til EU-Domstolens dom.

Højesteret kan efter § 399 undtagelsesvis tillade ekstraordinær anke af en sag, når 1) det må anses for overvejende sandsynligt, at sagen uden ansøgers fejl har været urigtigt oplyst, og at sagen efter en genoptagelse vil få et væsentligt forskelligt resultat, 2) det må anses for givet, at ansøgeren kun ad denne vej vil kunne undgå eller oprette et for ham indgribende tab, og 3) omstændighederne i øvrigt i høj grad taler for genoptagelse. § 399 er både efter ordlyd og forarbejder en snæver undtagelsesregel. Tilladelse kan kun meddeles, hvis samtlige betingelser er opfyldt, og Højesterets praksis er meget restriktiv.

Efter § 399, stk. 1, nr. 1, 1. led, skal sagen have været urigtigt oplyst. Det er det helt klare udgangspunkt, at bestemmelsen kun omfatter tilfælde, hvor sagens faktiske omstændigheder har været urigtigt oplyst. Den foreliggende sag er ikke ved landsrettens dom af 26. oktober 2001 afgjort på grundlag af forkerte oplysninger om faktiske forhold. I kraft af EU-Domstolens dom af 6. september 2011 kan det derimod konstateres, at sagen er afgjort på grundlag af en retsopfattelse, som ikke er i overensstemmelse med gældende fællesskabsret. Retsvildfarelse falder imidlertid helt klart uden for bestemmelsens kerneområde.

Efter § 399, stk. 1, nr. 1, 2. led, skal det være overvejende sandsynligt, at sagen efter genoptagelse får et væsentligt forskelligt resultat. Er kravet nu forældet, vil denne betingelse ikke være opfyldt.

Da Sawo den 19. januar 2012 ansøgte om tilladelse til ekstraordinær anke af dommen fra 2001, var den absolutte forældelsesfrist på 10 år efter 2007-forældelsesloven udløbet. I øvrigt var forældelsesfristen på 5 år efter 1908-loven også udløbet, eftersom Sawo ikke har været i utilregnelig uvidenhed om sit krav i den forstand, som kunne føre til suspension af forældelsesfristen. Dette forudsætter som det helt klare udgangspunkt ukendskab til faktiske forhold, og der foreligger efter Højesterets opfattelse ikke sådanne helt særegne omstændigheder, som kunne have ført til en fravigelse af dette udgangspunkt.

Sawos eventuelle krav på tilbagebetaling er herefter forældet, medmindre en eventuel tilladelse til ekstraordinær anke i medfør af retsplejelovens § 399 medfører, at det oprindelige sagsanlæg, som førte til landsretsdommen i 2001, bevarer sin virkning med hensyn til afbrydelse

af forældelse. I overensstemmelse med forældelsesreglernes overordnede formål må det helt klare udgangspunkt være, at en tilladelse til ekstraordinær anke eller genoptagelse efter retsplejelovens § 399 ikke medfører, at det oprindelige sagsanlæg bevarer sin fristafbrydende virkning.

Ud fra en samlet bedømmelse foreligger der efter Højesterets opfattelse ikke sådanne omstændigheder, som i høj grad taler for en genoptagelse af sagen, jf. herved § 399, stk. 1, nr. 3. Landsrettens dom er afsagt i 2001 som led i et omfattende opgør om tilbagebetaling af den ulovligt opkrævede ambi. Langt de fleste sager om tilbagebetalingskrav er afgjort uden afsigelse af dom, og fornyet krav om tilbagebetaling i disse sager vil være forældet. En genoptagelse af sager afgjort ved dom ville derfor indebære en forskelsbehandling. Selv om der er tale om et tilbagebetalingskrav mod staten, som må være nærmest til at bære risikoen for EU-rettens forståelse og udvikling, har også staten behov for den afskæring af krav, som følger af reglerne om forældelse og retskraft.

På den anførte baggrund imødekommer Højesteret ikke Sawos anmodning om tilladelse til ekstraordinær anke af Østre Landsrets dom af 26. oktober 2001, jf. retsplejelovens § 399, stk. 2, jf. stk. 1.

Thi bestemmes:

Sawo A/S' anmodning om tilladelse til ekstraordinær anke imødekommes ikke.

--oo0oo--

**Udskriftens rigtighed bekræftes.
Højesteret, den 10. september 2012.**